

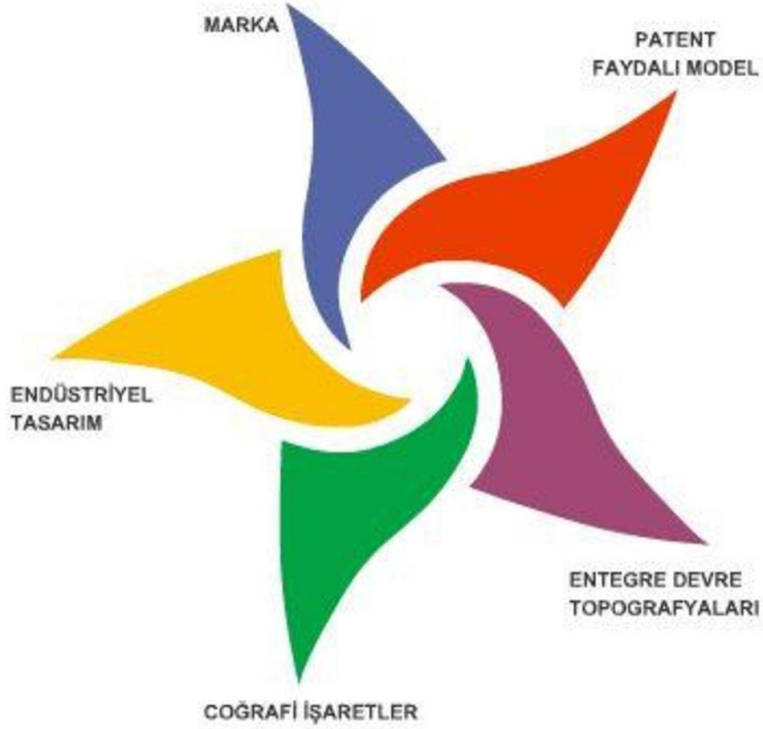
1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

SINAI MÜLKİYET HAKLARI

Hacı Dede Hakan KARAGÖZ

Sınai Mülkiyet Hakları

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Şubat, 2017
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

<u>Başlık</u>	<u>Sayfa</u>
1. SINAI MÜLKİYET HAKLARI.....	3
2. MARKA.....	4
3. PATENT.....	5
4. ENDÜSTRİYEL TASARIM.....	6
5. COĞRAFI İŞARET.....	7
SONUÇ	10
KAYNAKÇA.....	10

1. SINAI MÜLKİYET HAKLARI

Sinai mülkiyet hakları; buluşların ve yeniliklerin, yeni tasarımların ve özgün çalışmaların ilk uygulayıcıları adına ticaret alanında üretilen ve satılan malların üzerlerinde, üreticisinin veya satıcısının ayırt edilmesini sağlayacak işaretlerin sahipleri adına, kayıt edilmesini ve böylece bu kişilerin ürünü üretme ve satma hakkına belirli bir süre sahip olmalarını sağlayan gayri maddi bir hakkın tanımıdır.

Sinai mülkiyet hakları şunlardan oluşur:

1. Markalar,
2. Patentler,
3. Coğrafi İşaretler,
4. Endüstriyel Tasarımlar,
5. Entegre Devre Topografyalar.

Uluslararası başvurular, Birleşmiş Milletler bünyesindeki Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatına (WIPO) yapılmaktadır. 14 Haziran 1967 tarihinde Stockholm’de imzalanan bir anlaşmayla kurulan bu örgütün merkezi Cenevre’dedir. Teşkilatın ana görevi ise fikri mülkiyetin tüm dünyada korunmasını sağlamaktır. Türkiye, bu anlaşmaya 1976 yılında taraf olarak örgüte katılmıştır.

MARKA

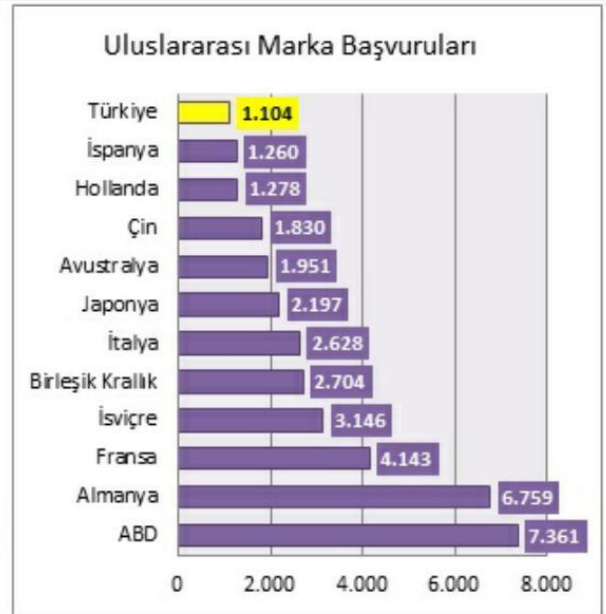
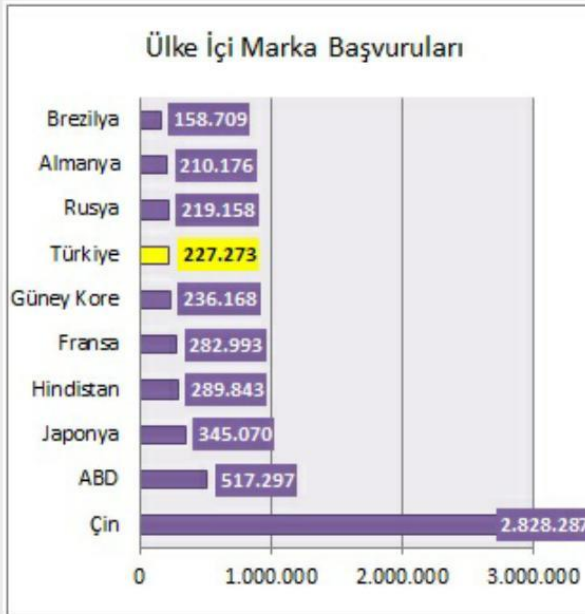
Tanım: Bir işletmenin mal/hizmetini bir başka işletmenin mal/hizmetinden ayırmayı sağlayan işaret.

Markaların uluslararası düzeyde korunması Madrid Protokolüne göre yapılmaktadır.

Türkiye, anlaşmaya 1999 yılında katılmıştır.

Uluslararası alanda markaların korunması WIPO tarafından sağlanmaktadır.

2015 yılında Türkiye'de marka başvurularında Konya 7. sırada yer almaktadır.

Kaynak: WIPO, 2015

PATENT

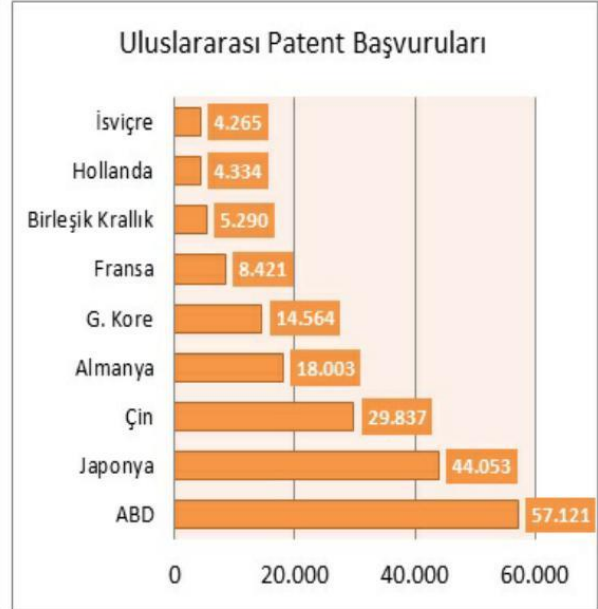
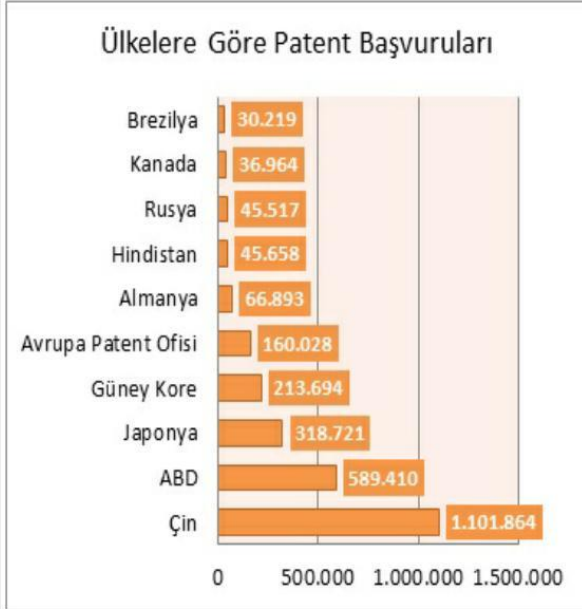
Tanım: Teknoloji buluş olarak yeni olan ve sanayiye uygulanabilir olan ürünler.

Patent, sahibine 3. kişilere karşı tekel hakkı tanır. Patentte koruma süresi 20 yıl, faydalı modelde ise 10 yıldır.

Uluslararası düzeyde patentlerin korunması PCT sistemine göre yapılmaktadır. Bu sistemle birlikte yapılacak patent başvurusu üye 144 devlette koruma imkanı sağlayacaktır.

Uluslararası alanda sorumlu kuruluş WIPO'dur.

2015 yılında Türkiye'de patent başvurularında Konya, 8. sırada yer almaktadır.

Kaynak: WIPO, 2015

ENDÜSTRİYEL TASARIM

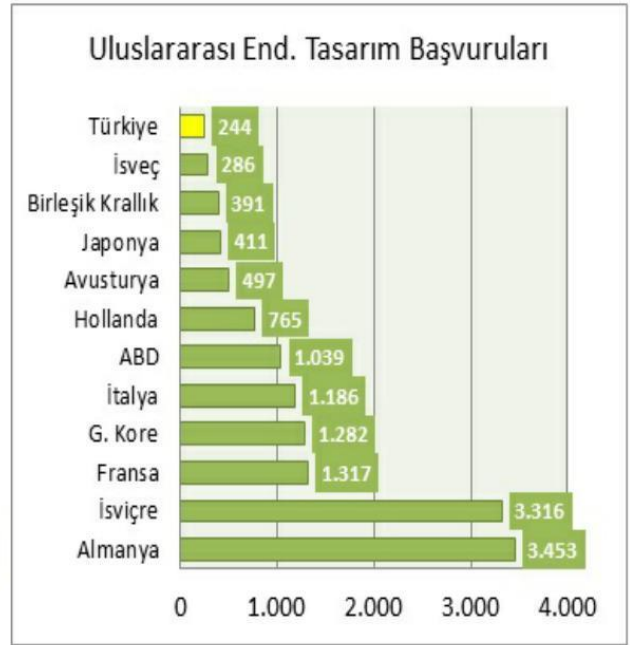
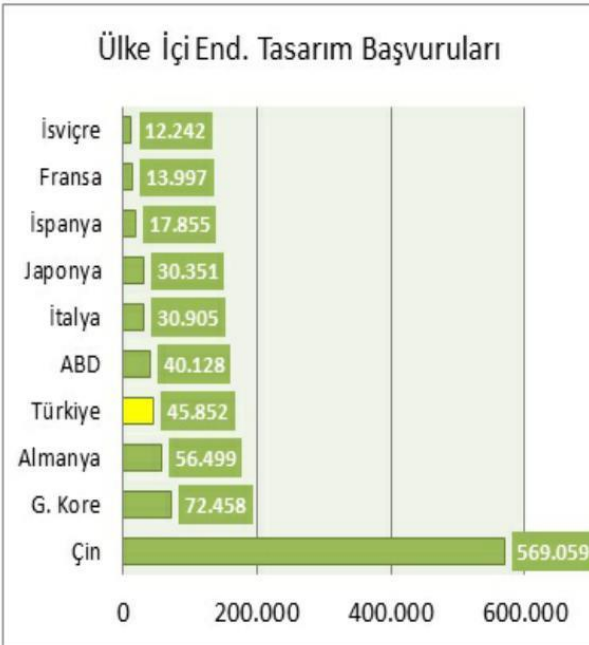

Tanım: Günlük hayatımızın her anında bize eşlik eden ve hayatımızı kolaylaştıran her türlü ürün/ürün parçaları, endüstriyel tasarımı ifade eder.

Endüstriyel tasarımların uluslararası düzeyde korunması, Lahey Sistemi (Hague)ne göre yapılmaktadır.

Bu sistem sayesinde yapılacak başvurular, tüm üye ülkelerde geçerli olacaktır.

2015 yılında endüstriyel tasarım başvurularında Konya 7. sırada yer almaktadır.

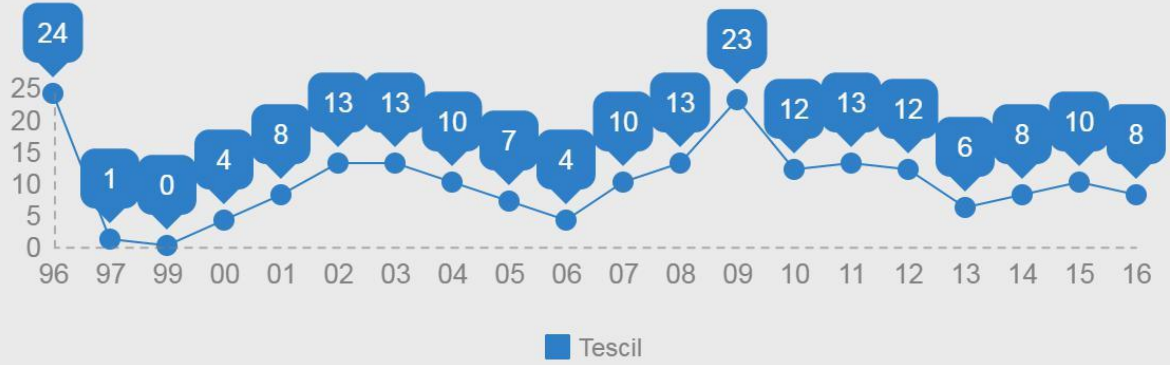
Kaynak: WIPO, 2015

COĞRAFI İŞARET

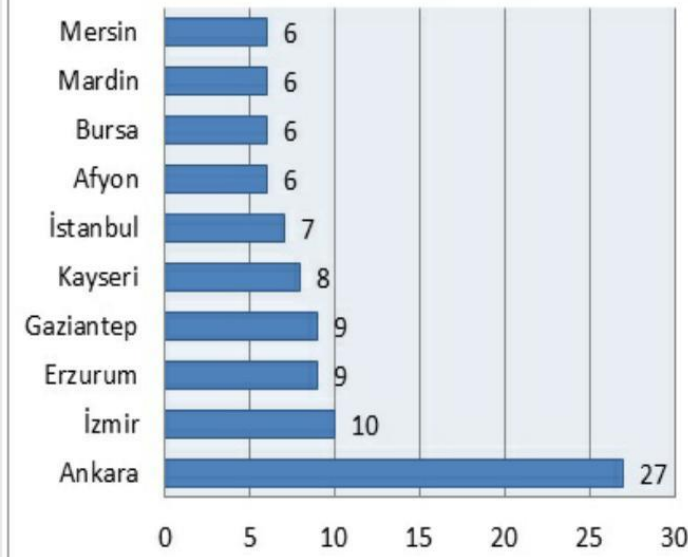
Tanım: Doğal ve beşeri unsurların bir araya gelmesi sonucu gıda tarım, maden, el sanatları ve sanayi ürünleri, coğrafi işarettir.

Türkiye'de 2016 sonu itibariyle 200 tane tescilli coğrafi işaret var.

Coğrafi İşaret Tescil Sayısı

En Fazla Tescilli Ürüne Sahip İller

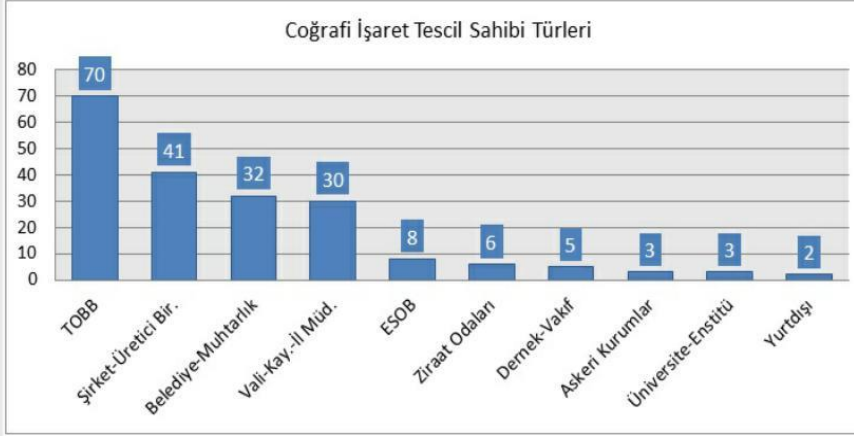
Türkiye'de tescilli coğrafi işaretli ürünlerin iller sıralamasında;

1. Ankara - 27 tescilli ürün,
2. İzmir - 10 tescilli ürün,
3. Erzurum - 9 tescilli ürün,
4. Gaziantep - 9 tescilli ürün

Konya ise 3 tescilli coğrafi işareti ile 22. sırada yer almaktadır.

81 ilin 59'u tescilli coğrafi işarete sahip.

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

Oda-Borsa
toplamdaki
payı
%35

DOOR Sistemi

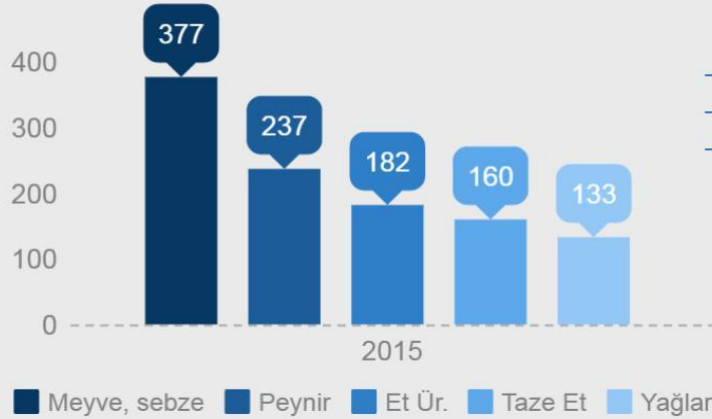
Coğrafi işaretlerin uluslararası düzeyde korunması,
Lizbon sistemine göre yapılmaktadır.

WIPO'da coğrafi işaretlere ilişkin yeterli veri sağlanamamaktadır.

Avrupa Birliği Tarım ve Kırsal Kalkınma Direktörlüğü bünyesinde;
"Köken ve Tescil Veritabanı" (DOOR) sistemi esas alınmıştır.

DOOR sisteminde en fazla tescil alan ürün grubu, meyve-sebze grubu.

İlk Beş Ürün

DOOR Verileri;

- Tescil Edilmiş Cİ: 1383
- Yayım Aşamasında Cİ: 1005
- Başvuru Aşamasında Cİ: 890

Türkiye'nin AB'de Durumu

- Tescil edilmiş;
1. Antep Baklavası,
  2. Aydın İnciri.

- Yayım sürecinde;
1. Malatya Kayısı.

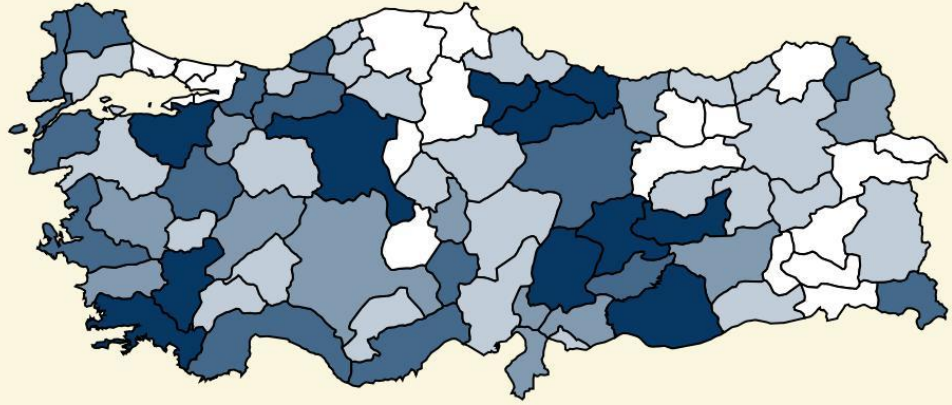
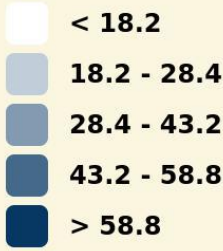
- Başvuru aşamasında;
1. Afyon Pastırması,
  2. Afyon Sucuğu
  3. Aydın Kestanesi,
  4. Bayramiç Beyazı
  5. İnegöl Köfte,
  6. Taşköprü Sarımsağı

TÜRKİYE COĞRAFI İŞARET HARİTASI

Türkiye'de Yaklaşık 3.000 Yöresel Yemek *

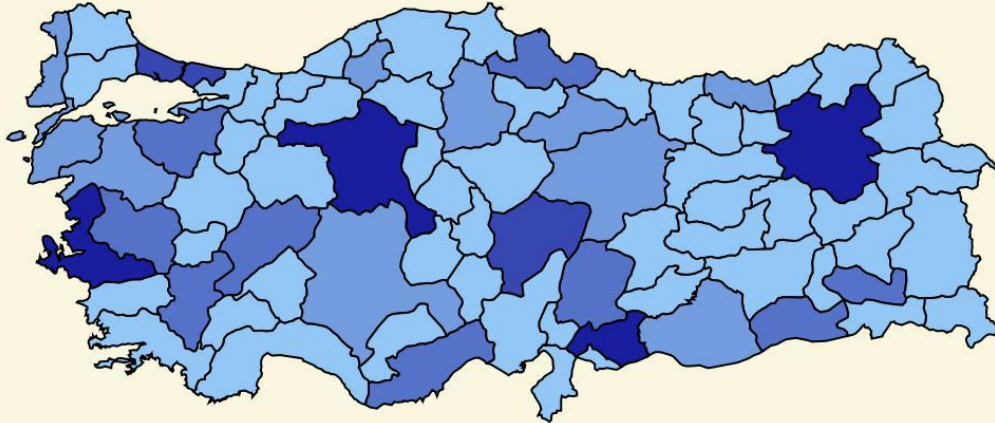

* İllerin yöresel ürünlerine ilişkin veriler; TPE, Kültür-Turizm Bakanlığı (kultur.gov.tr) ve İl Müdürlükleri ile Geleneksel Gıdalar Sempozyumu Bildirilerinden yararlanılmıştır.

TPE'de toplamda 200 tescilli coğrafi işaret, 300 başvuru aşamasında coğrafi işaret var

Türkiye potansiyelinin oldukça gerisinde

81 İlin 24'ünde hiç coğrafi işaret tescili yok.

Konya'nın 3 tane tescilli, 8 tane de başvuru aşamasında coğrafi işareti bulunmaktadır.

Tescilli Ürünler			Başvuru Aşamasındaki Ürünler		
S.	Ürün Adı	Alan Kurum	S.	Ürün Adı	Başvuran Kurum
1	Akşehir Kirazı	Tarım İlçe Müdürlüğü	1	Akçabelen (Çetmi Şeker Fasulyesi)	Beyşehir Belediyesi
2	Kadınhanı Tahinli Pidesi	Kadınhanı Belediyesi	2	Akşehir Hersesi	Akşehir Belediyesi
3	Konya Etli Düğün Pilavı	Öz Başarılı Tunç Kardeşler Ltd.	3	Akşehir Peynir Baklavası	Akşehir Belediyesi
			4	Ereğli Beyaz Kirazı	Ereğli Belediyesi
			5	Ereğli Siyah Havucu	Ereğli Belediyesi
			6	Karapınar Kavurgası	Karapınar TSO
			7	Konya Etliemek	Konya Lokantacılar Odası
			8	Konya Peynir (Mevlana) Şekeri	Konya Ticaret Odası

SONUÇ

Sinai mülkiyet hakları içerisinde Türkiye'nin iyi olduğu alanların marka ve endüstriyel tasarım olduğu görülmektedir. Marka ve endüstriyel tasarım açısından 2015 yılında uluslararası marka başvurularında Türkiye, dünya genelinde 12. sırada yer almaktadır. Patent başvurularında ise dünya sıralamasında 21. sırada yer almaktadır.

Uluslararası arenada Türkiye'nin en başarısız olduğu sinai mülkiyet konusu ise, coğrafi işarettir. Türkiye, coğrafi işaret açısından büyük bir potansiyele sahip olmasına rağmen uluslararası arenada bu potansiyelini gösterememiştir. Kadim Anadolu coğrafyasında yaklaşık 3.000 yöresel yemek lezzeti bulunmasına karşılık Avrupa Birliğinde tescilli 2 ürünümüz bulunmaktadır. Son yıllarda coğrafi işaretin önemi konusunda gelişen bilinç Avrupa Birliği sürecinde kendini göstermiştir. 2012 sonrası dönemde, Avrupa Birliği DOOR sistemine 7 tane coğrafi işaret başvurusu yapılmışken bu başvurulardan bir tanesi ilan sürecine çıkmıştır.

Konya'da da Türkiye'nin durumuna benzer bir durum söz konusudur. Patent, Marka ve Endüstriyel tasarım başvuru ve tescilinde Konya, Türkiye il sıralamasında ilk 10 içinde yer almasına karşılık sahip olduğu 3 tescilli coğrafi işareti ile 22. sırada yer almaktadır.

KAYNAKÇA:

- Türk Patent Enstitüsü İstatistikleri ve Yayınları,
- Dünya Fikri Örgütü (WIPO) İstatistikleri ve Raporları,
- Geleneksel Gıdalar Sempozyumları (1-2-3-4),
- Türkiye Kültür Portalı ve Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri,
- AB Komisyonu, Tarım ve Kırsal Kalkınma Direktörlüğü, DOOR Sistemi İstatistikleri,
- "Batı'da ve Türkiye'de Fikri Hakların Gelişim Süreci ve Günümüzdeki Durumu" Yüksek Lisans Tezi, Özgür Semiz, 2004, Ankara Üniversitesi Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı,
- "Türkiye'de Fikri Mülkiyet Haklarının Gelişimi ve Sorunları", Başbakanlık Uzmanlık Tezi, Halil Deligöz, 2010, Başbakanlık.
- "Fikri ve Sinai Mülkiyet Hakları: Tanımı, Tarihsel Gelişimi ve GOÜ'ler Açısından Önemi" Makale, Alkan Soyak, 2005, Legal Fikri ve Sinai Haklar Dergisi.